

INFOBLAD DE TIJGER

Met zijn soepele gespierde lijf en zijn machtige kaken is de tijger de koning van de jungle. In dit infoblad staat van alles over deze prachtige grote Aziatische kat. Je leest waar tigers voorkomen en hoe ze leven. Maar je leest ook hoe de tijger bedreigd wordt door de mens. De laatste honderd jaar is zijn aantal sterk afgenomen. Het Wereld Natuur Fonds doet er alles aan om de tijger te behouden.

Streepjeskat

Jonge Bengaalse tijger

Een tijger is veel groter dan een huiskat. Toch valt direct op dat deze dieren veel op elkaar lijken. De tijger behoort dan ook tot de katachtigen. Daarvan zijn 38 soorten en de tijger is de grootste: hij wordt net wat groter dan de leeuw. Dat geldt overigens niet voor alle tigers. Hun formaat verschilt nogal en hangt vooral af van het gebied waar ze voorkomen. Zo zijn de tigers op het Indonesische eiland Sumatra gemiddeld kleiner dan de gemiddelde leeuw.

Rijk verleden

Rond het jaar 1900 kwamen tigers in een groot deel van Azië voor. Het waren er toen misschien wel meer dan honderdduizend. Het koninkrijk van de tijger strekte zich ooit uit van de mangrovebossen aan de tropische kusten van de Indische Oceaan tot de koude wouden van Siberië en van het oosten van Turkije tot het Indonesische eiland Bali.

Tijgers hebben geen watervrees.
Vooral Bengaalse tigers zwemmen vaak.

Be one with nature

Deze spullen zijn op het vliegveld van Los Angeles (VS) door de douane in beslag genomen.

Boze boeren

Met het bos verliest de tijger zijn woongebied. Hij heeft veel ruimte nodig om aan voldoende prooidieren te komen. Door honger gedreven gaat een tijger wel eens de bewoonde wereld in. Soms grijpt hij dan een rund of een geit. Of een mens. Dat wekt natuurlijk de woede op en soms worden de mensen zo bang of boos dat ze de tijgers doden.

Slinkend koninkrijk

De afgelopen eeuw is het aantal mensen in Zuid- en Zuidoost-Azië enorm toegenomen. Het leefgebied van de tijger wordt steeds meer doorsneden door pijpleidingen, snelwegen en spoorlijnen. In Siberië is al een tijger door een trein doodgereden. En al die mensen moeten eten en geld verdienen. Op plaatsen waar vroeger bos was, worden akkers aangelegd. Omgehakte bomen worden gebruikt als brand- of timmerhout. Soms gaan mensen onzorgvuldig om met vuur waardoor bosbranden ontstaan. Er wordt ook veel bos gekapt door grote houtbedrijven die hout of papier verkopen aan westerse landen.

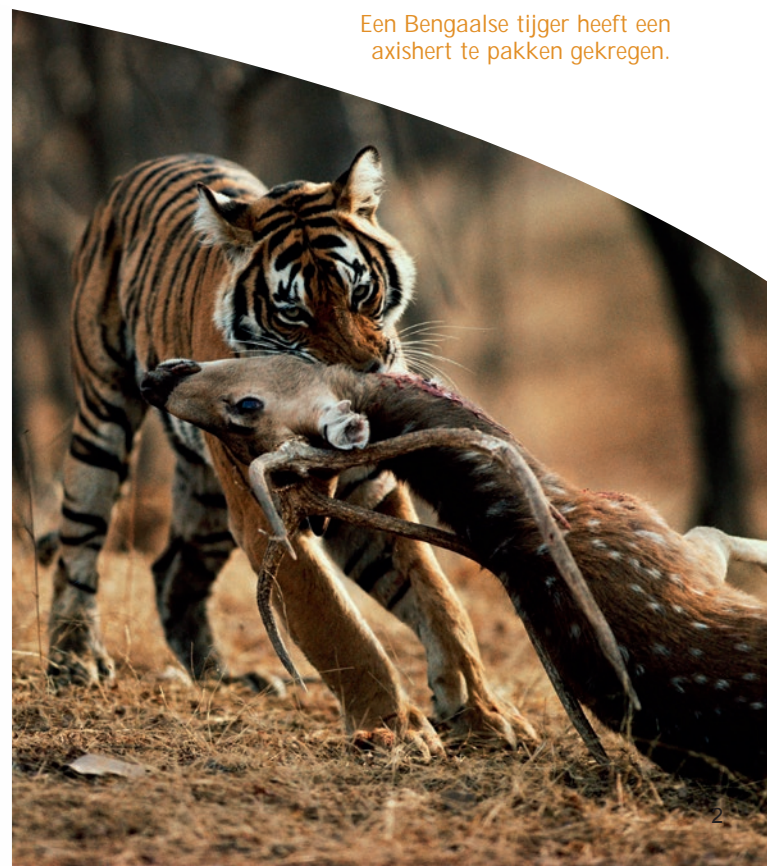
Stroppers en jagers

Door de eeuwen heen is veel jacht gemaakt op de tijgers. Vroeger gebeurde dat vooral voor de sport. De oude leiders van India (de maharadja's) en hun Engelse opvolgers hebben duizenden tijgers gedood. Ze gingen op pad met olifanten en een hele troep goed bewapende bedienden die de tijger in de val moesten drijven. Tegenwoordig hebben de meeste landen wetten die de tijgerjacht verbieden. Maar daar trekt lang niet iedereen zich iets van aan. Zeker de goed georganiseerde bendes niet. De handel in allerlei lichaamsdelen van gedode tijgers levert namelijk veel geld op.

Tijger-tactiek

Een tijger is geen hardloper maar een sluipmoordenaar. Meestal gaat hij 's nachts op jacht. Eerst verbergt hij zich en wacht roerloos op een dier, het liefst een hert of een wild zwijn. Als zijn prooi nadert, spant de tijger zijn lichaam. En dan ineens schiet hij op zijn slachtoffer af. Toch slaagt zo'n aanval lang niet altijd. Sterker nog: in de meeste gevallen kan het prooidier ontkomen en moet de tijger het weer helemaal opnieuw proberen. Als het raak is, sleept de tijger zijn vangst naar een veilige plek en heeft dan bij een flinke prooi genoeg te eten voor een stuk of drie dagen. Als er genoeg prooidieren aanwezig zijn, bewaakt een tijgermannetje een territorium van ongeveer 70 km². De tijgers breiden hun gebied uit als er weinig te eten is. In het oosten van Rusland zijn die gebieden soms wel 1000 km² groot. De vrouwtjes hebben een territorium dat een stuk kleiner is, vaak niet meer dan eenderde van het gebied van een mannetje.

Een Bengaalse tijger heeft een axishart te pakken gekregen.

Tijgerpillen

Een mooi tijgervel is veel geld waard, maar de handel draait vooral om de grote vraag naar tijger-geneesmiddelen. In landen als China, Zuid-Korea en Taiwan vormen lichaamsdelen van tijgers een belangrijke grondstof voor traditionele medicijnen. De botten, snorharen, ogen of hersenen van tijgers worden verwerkt tot poeders en zalfjes. Veel mensen zijn er van overtuigd dat die tegen allerlei kwalen helpen. Ze zijn bereid veel geld voor zulke medicijnen te betalen. De tijgers komen via allerlei smokkelroutes in stukjes en beetjes in de Chinese apotheek terecht.

Tijger-toeristen

Het Wereld Natuur Fonds zet zich in om het leefgebied van de tijgers te behouden en doet dat zoveel mogelijk met de mensen die bij die natuurgebieden wonen. In Nepal heeft WNF een aantal dorpen geholpen om huizen aan te passen voor toeristen die met eigen ogen een tijger in het wild willen zien. Nu kunnen die natuurtoeristen bij de mensen thuis verblijven in plaats van in een hotel in de stad en gaan ze mee met excursies die de mensen uit het dorp in het natuurgebied organiseren. Zo verdienen de bewoners geld en hoeven ze niet meer de natuur in om hout te hakken of te jagen. Bovendien hebben ze dan een goede reden om zuinig te zijn op hun eigen natuurgebied en de tijgers die daar leven.

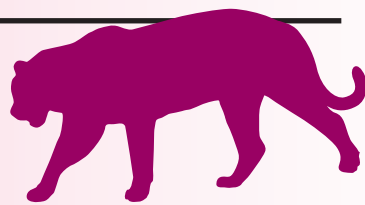

Een levende
tijger kan meer
geld opleveren
dan een dode.

Koeien op stal, tijger op pad

In sommige tijgergebieden leren de mensen ook hun vee beter tegen de tijgers te beschermen, bijvoorbeeld door stevige stallen te bouwen. Als er toch vee wordt gedood, zorgt het Wereld Natuur Fonds ervoor dat de schade door de regering vergoed wordt. Natuurlijk blijft het WNF ook actief bij het opzetten van nieuwe tijgerreservaten. Soms lukt het om de Nationale Parken met elkaar te verbinden met speciale tijgerroutes. Via deze stroken kunnen ze veiliger van het ene beschermde gebied naar het andere komen. Daarmee vergroten de tijgers hun jachtgebied en kunnen ze makkelijker bij elkaar komen om te paren.

TIJGER-FEITEN

LENGTE (KOP-KONT):

man 240 tot 330 cm, vrouw 220 tot 260 cm

STAART: ±100 cm

GEWICHT:

man 120 tot 300 kilo, vrouw 90 tot 167 kilo

DRAAGTIJD: ruim 100 dagen

AANTAL JONGEN PER KEER: 2 tot 4

AANTAL IN HET WILD: ± 3900

Siberische tijger

Strijd tegen stropers

Al het werk van het Wereld Natuur Fonds en andere natuurbeschermers heeft niet kunnen voorkomen dat ook in de reservaten nog steeds tijgers door stropers worden gedood. Het Wereld Natuur Fonds doet alles om dat te voorkomen. Er worden bewakingsteams opgezet met hulp van de bewoners en de plaatselijke tijgerbeschermers in de parken krijgen extra trainingen en materialen. In Rusland heeft de verbeterde bewaking succes gehad. Zonder die teams was de Siberische tijgers daar waarschijnlijk uitgestorven, nu groeit hun aantal en komen ze weer op plaatsen voor waar ze eerst waren verdwenen.

Strijd tegen smokkel en handel

Behalve de stroperij en het verdwijnen van zijn leefgebied, moet ook de illegale handel worden aangepakt. Het Wereld Natuur Fonds helpt TRAFFIC (een bureau dat onderzoek doet naar de handel in bedreigde dieren en planten) om smokkelroutes op te sporen en illegale tijgerhandel tegen te gaan. TRAFFIC helpt landen de handel in tijgerproducten beter te bestrijden. Aan mensen van de douane wordt bijvoorbeeld uitgelegd hoe ze een tijgerbot kunnen herkennen. Het bureau geeft ook advies bij het opstellen van wetten en bespreekt met dokters en apothekers in Azië welke medicijnen ze in de plaats van tijgermiddelen kunnen gebruiken.

Siberische tijger, moeder met jong

Tijger als apotheek

De internationale handel in tijgerproducten is verboden. Toch worden er nog steeds tijgers gestroopt om te verwerken in inmiddels peperdure traditionele Aziatische geneesmiddelen: elk lichaamsdeel dient wel ergens voor. Of deze medicijnen werken is maar helemaal de vraag. In ieder geval zijn er goede alternatieven. En voor de tijger is deze illegale handel zeker ongezond.

Een fles tijgerwijn in de vorm van een tijger. In de wijn zijn lichaamsdelen van tijgers verwerkt.

- Huid:** tegen psychische stoornissen.
- Botten:** tegen reuma, tyfus, malaria en zweren.
- Staat:** tegen huidziekten.
- Lichaamsvet:** tegen aambeien en hondenbeten.
- Teelballen:** tegen tuberculose en opgezette lymfeklieren.
- Bloed:** heeft een opwekkende, versterkende werking.
- Spiere:** tegen misselijkheid, malaria of als versterkend middel.
- Tanden:** tegen astma, hondsdelheid en geslachtsziekten.
- Snorharen:** tegen kiespijn.
- Neus:** tegen epileptische aanvallen en stuip trekkingen.
- Ogen:** tegen malaria, epilepsie en grauwe staar.
- Hersenen:** tegen luiheid en pukkels.

VERSPREIDINGSGBIED

India, Bangladesh,
Nepal, Bhutan,
China, Rusland,
Maleisië, Vietnam,
Thailand, Cambodja,
Sumatra (Indonesië),
Laos en Myanmar

In dertien landen komen nog tijgers in het wild voor. De meeste leven in India.

Dubbel zoveel tijgers

Ooit had de tijger niks te vrezen. Hij was de koning van de jungle. Door de jacht, stroperij en het verdwijnen van zijn woongebied is hij nu zeldzaam geworden. Juist nu moeten we alles op alles zetten om deze prachtige kat te behouden. In 2010 heeft WNF met alle dertien landen waar tijgers in het wild leven afgesproken om daar samen werk van te maken. In dat jaar leefden er naar schatting iets meer dan drieduizend tijgers in de natuur. De afspraak werd gemaakt om dat aantal in het jaar 2022 - het eerstvolgende Chinese Jaar van de Tijger - te laten verdubbelen. De laatste tellingen geven aan dat sinds die afspraak gemaakt is het aantal tijgers in het wild voor het eerst sinds tijden weer is toegenomen. Als de plannen worden waargemaakt is er een kans dat het doel van zesduizend tijgers in het volgende de Jaar van de Tijger bereikt wordt. Dat is geen einddoel: we zullen ook daarna doorgaan om deze prachtkat te beschermen. Want de tijger moet blijven en dan het liefst in zijn eigen koninkrijk.

Huiden van grote katten zoals de tijger gelden als een statussymbool. In Azië is daar door de gestegen welvaart steeds meer vraag naar.

Vissers dragen een masker op hun achterhoofd om tijgers af te schrikken.

Menseneters

Als tijgers mensen aanvallen, gebeurt dat vaak omdat ze oud en ziek zijn. Een vrouwtje met welpen kan ook gevaarlijk zijn. Ze beschermt haar jongen en kan toeslaan als je te dicht in de buurt komt. In het grensgebied van India en Bangladesh – de Sundarbans – leven tijgers die berucht zijn omdat ze vissers, honingzoekers en houthakkers aanvallen. De mensen in de Sundarbans leren hoe ze aanvallen van een tijger moeten voorkomen. Wat erg goed werkt is het dragen van een masker op het achterhoofd. De tijger weet daardoor niet meer hoe hij zonder te worden opgemerkt dichterbij kan komen. Hij ziet immers aan beide kanten een gezicht.

VAN KOP TOT STAART

Een tijger heeft in zijn **ogen** geen spleetvormige pupillen zoals de huiskat maar ronde, net als een mens. In het donker staan de pupillen wijd open en ziet een tijger veel meer dan wij. Dat is handig, want hij jaagt meestal 's nachts.

De lange **staart** helpt de tijger om tijdens een sprong in evenwicht te blijven. Ook geeft een tijger net als een huiskat signalen met zijn staart. Als hij kwaad is, slaat hij ermee heen en weer.

Een tijger heeft opvallende zwarte **strepen**. Vreemd genoeg valt hij in het bos of in het hoge gras juist niet op met die gestreepte vacht. Bij elke tijger zijn de strepen net even anders. Onderzoekers gebruiken het patroon om een tijger persoonlijk te herkennen.

Erg soepele **rug**. Door die te buigen kan hij zijn achterpoten tot ver voor zijn voorpoten brengen. Daardoor kan hij supersnel sprinten en sprongen maken tot zes meter ver.

Een tijger is één bonk **spieren**. Daardoor kan hij een prooi tegen de vlakke werken die zwaarder is dan hijzelf. Vervolgens kan de tijger zijn prooi over honderden meters afstand verslepen als dat moet.

Een tijger heeft lange **snorharen**. Die helpen om de weg in het donker te vinden door het struikgewas. Het zijn een soort voelsprietten. Ook gebruiken tijgers hun gevoelige snor tijdens vrijpartijen.

Een echt roofdier**gebit**. Zijn dolkachtige hoektanden kunnen een prooi vastgrijpen en doden. De puntige kiezen knippen het vlees in hapklare brokken. En met de snijtanden kan hij een bot afschrappen.

Mannetjes-tijgers leven het grootste deel van het jaar alleen. Maar als ze een partner hebben gevonden **paren** ze soms wel vijf dagen achtereen. Daarna zoeken ze ieder weer hun eigen weg.

Net als de huiskat kan de tijger zijn **nagels** intrekken. Zo blijven ze scherp. Voor het vangen van een prooi slaat hij zijn klauwen razendsnel uit. Soms krabt hij tegen een boom om de grenzen van zijn gebied aan te geven.

Bengaalse tijger

Tijgers uit koude streken, zoals de Siberische tijger, krijgen in de winter een dikkere **vacht**. Tijgers uit tropische gebieden hebben een veel kortere en dunnere beharing. Zij zoeken vaak het water op om af te koelen.

De verschillende tijgers

Er is maar één soort tijger, want alle tijgers kunnen met elkaar paren en krijgen dan gezonde jongen. Toch verschillen tijgers wel van gebied tot gebied. Er zijn twee verschillende ondersoorten. Het waren er negen, maar daarvan zijn er een aantal in de 20e eeuw uitgeroeid. En van één soort is het onzeker of die nog in het wild voorkomt.

Siberische tijger

De grootste en de zwaarste tijger met de dikste vacht. Dat is niet zomaar, want in zijn leefgebied is het in de winter ijzig koud. Sinds kort komt de Siberische tijger naast het zuidoosten van Rusland ook weer in het aangrenzende noordoosten van China voor en misschien ook nog of weer in Noord-Korea.

Maleise tijger

De Maleise tijger kun je in de meeste boeken niet terugvinden, want hij 'bestaat' nog niet zo lang. Biologen hebben in 2005 de Indo-Chinese tijgers goed onderzocht en ontdekten toen dat die uit het zuiden verschilden met die uit het noorden. De tijgers uit het zuiden worden nu als een aparte ondersoort beschouwd.

Een moeder vecht met haar volgroeide jong om aan te geven dat het tijd is om een eigen territorium te zoeken.

TIJGERS TELLEN IN SIBERIE

Als je tijgers wilt beschermen, moet je in ieder geval weten waar ze leven en hoeveel het er zijn. Het tellen van tijgers is niet zo makkelijk als het klinkt. Ze leven verborgen en gaan mensen uit de weg. In het leefgebied van de Siberische tijger ligt 's winters sneeuw. Het Wereld Natuur Fonds heeft een handboek gemaakt voor tijgerspeurders. Zo kon in 2015 een goede tijgertelling gehouden worden in Rusland. Daaruit bleek dat het aantal tijgers daar de afgelopen tien jaar was toegenomen. Goed nieuws dus.

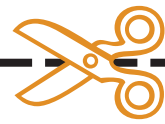
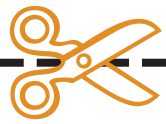
Bij onderzoek
moet je het vooral
hebben van sporen.

Een Bengaalse tijger zoekt verkoeling.

Uitgave:	Wereld Natuur Fonds 2017	Wereld Natuur Fonds Driebergseweg 10 3708 JB Zeist Postbus 7 3700 AA Zeist	Servicelijn: 0800 - 1962 (gratis) info@wnf.nl www.wnf.nl
Tekst en samenstelling:	Frits Vaandrager en Geert-Jan Roebbers		
Productie en eindredactie:	Wereld Natuur Fonds		
Vormgeving:	Graphic Leusden		
Fotografie:	WWF-Canon, Alain Compost, Martin Harvey, Kevin Schafer, Klein & Hubert, Wil Luijff, Edward Parker, R.Isotti, A.Cambone - Homo Ambiens, TRAFFIC Intl., naturepl.com, WWF, Anup Shah, Francois Savigny, Edwin Giesbers, Andy Rouse, Ashok Jain, Choong Joon LAI, WWF-Greater Mekong, Elizabeth Kemf, John Mackinnon, WWF-Russia, V. Kiriliuk, Tony Heald		

Als WNF-Ranger krijg je 6 keer per jaar het magazine Ranger Report, een leuk welkomstcadeau en gratis toegang (of korting) bij de leukste dierentuinen en attractieparken. Meer weten? www.wnfrangers.nl

Indo-Chinese tijger

Sumatraanse tijger (welp)

Maleise tijger

Bengaalse tijger

Zuid-Chinese tijger

Siberische tijger